

Dosarul nr. 1ra-1415/2022

1-17049779-01-1ra-12092022

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

13 februarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție în componența:

Completul de judecată în componența:

președinte

Talpă Boris

judecători

Eremciuc Ghenadie

Mânăscurtă Igor

a judecat recursul declarat de către inculpatul Lisnic Iurie împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 mai 2022, în cauza penală privindu-l pe

Lisnic Iurie Xxxxx, născut xxxx, originar și domiciliat în xxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 01.12.2017 – 21.12.2018;

Instanța de apel: 04.02.2019 – 25.05.2022;

Instanța de recurs: 12.09.2022 – 13.02.2023.

Asupra recursului declarat, completul de judecată

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoreiei Drochia, sediul Central, din 21 decembrie 2018 Lisnic Iurie a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 166¹ alin. (1) Cod penal, la închisoare pe un termen de 2 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere în cadrul Ministerului Afacerilor Interne pe un termen de 3 ani.

În baza art. 90 Cod penal și art. 261 Codul de executare s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei principale pe un termen de probă de 1 an și exercitarea controlului privind comportamentul și executarea pedepsei de către inculpat a fost pusă în sarcina Biroului Probațiune Dondușeni.

A fost admisă parțial acțiunea civilă, dispunându-se încasarea din contului lui Lisnic Iurie în beneficiul lui Xxxxx a prejudiciul moral în sumă de 17 000 lei.

A fost respinsă ca neîntemeiată cerința procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 994 lei.

2. Pentru a se pronunța în sensul celor expuse mai sus, prima instanță a reținut, că inculpatul Lisnic Iurie activind în calitate de șef de post, ofițer superior de sector al Sectorului de Poliție nr. 3 a IP Drochia, numit în această funcție prin ordinul Inspectorului General-șef al Inspectoratului General al Poliției nr. 40-EF din 07.03.2013 și fiind persoană publică, avînd permanent, în virtutea prevederilor art. 123 alin. (2) Cod penal, drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, la 05 iulie 2013, în jurul orelor 23:00, îndeplinind atribuțiile funcționale, a

încălcat grav cerințele art. 3 CoEDO, în vigoare pentru Republica Moldova din 01 februarie 1998 (Hotărârea Parlamentului nr. 1238-XIII din 09.07.1997), drept imperativ consfințit și în art. 24 alin. (2) Constituția Republicii Moldova, în care se stipulează că nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante, cât și art. art. 18-26 Legea Republicii Moldova nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului; art. 4 Legea nr. 218 din 19 octombrie 2012 privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc, pct. 16 Codul de etică și deontologie al polițistului, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 481 din 10 mai 2006 și atribuțiilor funcționale stipulate în fișa postului a funcției deținute, prevederi legislative, care îl obliga să-și desfășoare activitatea pe baza respectării stricte a legilor, să protejeze viața, sănătatea și libertățile cetățenilor, interesele societății și ale statului de atentate criminale și de alte atacuri nelegitime; să prevină și să curme crimele și alte infracțiuni, să mențină ordinea publică și să asigure securitatea publică; să ia măsuri pentru apărarea vieții, sănătății, onoarei, demnității cetățenilor; să comunice despre aplicarea forței fizice șefului său direct, să nu supună pe nimeni la torturi, tratamente inumane ori degradante; să poarte responsabilitatea personală pentru realizarea întocmai a atribuțiilor de serviciu, să răspundă de respectarea principiilor ce guvernează conduita polițistului, a legislației în domeniul drepturilor omului, a legislației procesual-penale, alte acte normative ce reglementează activitatea de serviciu, însă ignorând totalmente aceste prevederi legale, Lisnic Iurie, acționând cu titlu oficial ca persoană ce reprezintă Ministerul Afacerilor Interne, intenționat a comis acțiuni de tratament degradant în următoarele împrejurări:

La 05 iulie 2013, în jurul orelor 23:00, Lisnic Iurie, fiind persoană publică, acționând cu titlu oficial, reprezentând Ministerul Afacerilor Interne, aflându-se la desfășurarea măsurilor preventiv-profilactice în Xxxxx, împreună cu șeful de post al IP Drochia, Alexandru Ganța, l-au condus la postul de poliție din incinta primăriei aceleiași localități pe Xxxxx, care a sesizat organele de poliție cu privire la săvârșirea unei infracțiuni în privința sa. Contrar obligațiilor de serviciu, Lisnic Iurie, cu scopul de a-i cauza ultimului suferințe psihice, neavând nici o justificare de aplicare a violenței psihice, în prezența lui Maiorov Serghei, Șveț Corina și Maiorov Viorica, cu scopul de a-și demonstra supremația și a-l înjosi, intenționat, la numit pe Xxxxx cu cuvinte injurioase, l-a amenințat cu aplicarea acțiunilor violente cu caracter sexual în privința mamei sale și i-a cerut să prezinte organul genital și să-l pună pe masă, cauzându-i prin aceasta suferințe psihice manifestate prin înjosire, încordare emoțională, anxietate, nevrozitate, iritabilitate, nemulțumire, conflict nevrotic, neurozitate, care conform raportului de expertiză psihiatrico-legală nr. 343a-2016 din 21 iulie 2016 prezintă traumă psihologică.

Aceste acțiuni ale inculpatului au fost încadrate de către prima instanță în baza art. 166¹ alin. (1) Cod penal – *cauzare intenționată a unei suferințe fizice, ce reprezintă un tratament degradant, de către o persoană publică.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura raionului Drochia, Rusu Oleg, inculpatul Lisnic Iurie și partea vătămată Xxxxx.

3.1. Procurorul Rusu Oleg a contestat sentința doar cât privește soluționarea chestiunii cu privire la cheltuielile de judecată, solicitând casarea sentinței în această parte cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 994 lei din contul inculpatului, susținând că pe caz au fost

efectuate expertize medico-legale și psihiatrico-psihologice și că cheltuielile suportate în acest sens urmează a fi puse pe seama inculpatului.

3.2. Partea vătămată Xxxxx nu a fost de acord cu sentința, în partea individualizării pedepsei și a soluționării acțiunii civile, cât privește cuantumul prejudiciului moral dispus spre încasare.

În motivarea apelului, partea vătămată a indicat, că pedeapsa aplicată este prea blândă în coraport cu faptele inculpatului și comportamentul acestuia în timpul săvârșirii faptei, cât și ulterior.

Prin urmare, pedeapsa aplicată nu-și va atinge scopul, Lisnic Iurie neconștientizând că a încălcat legea și nu a dat dovadă că ar putea să se corijeze fără a fi privat de libertate.

La fel, prima instanță nemotivat a admis parțial acțiunea civilă și a încasat doar 17000 lei prejudiciu moral, contrar practicii CtEDO și faptului că inculpatul l-a înjosit pe el, pe mama și fratele său.

În calitate de parte vătămată, i-a cauzat un stres profund însuși faptul agresiunii asupra personalității, asupra celor mai fundamentale drepturi ale omului, cum este dreptul la integritatea fizică a persoanei.

Mai mult, prin infracțiune i-a fost lezat sentimentul de securitate și siguranță, sentiment care este o parte inseparabilă a stării de sănătate psihică. Pe de altă parte, stresul este aprofundat de lipsa certitudinii că, trauma suportată a avut și va avea consecințe. Acest aspect al stresului îi provoacă o permanentă anxietate. Or, nu urmează a fi pusă la îndoială notorietatea publică vis-a-vis de faptul că, starea psihică a persoanei are efect direct asupra stării sănătății fizice, că persoana supusă unui stres suferă și prin slăbirea imunității generale a organismului, și, în propriu, prin înrăutățirea activității generale a organelor interne. În ce măsură a fost prejudiciată sănătatea sa, prin anxietatea permanentă, este imposibil de calculat. Însă, cert este faptul că, și în acest mod sănătatea fizică a sa a fost grav afectată.

În plus, anxietatea are și ca motiv suplimentar concluzia firească că, inculpatul-pârât nu a avut careva remușcări în privința faptelor sale amorale și antisociale după săvârșirea infracțiunii. Mai mult ca atât inculpatul nici nu și-a cerut scuze de la el și familia sa de cele comise.

3.3. Inculpatul prin apelul declarat a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie achitat de învinuirea adusă în baza art. 166¹ alin. (1) Cod penal din lipsa în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii.

În motivarea apelului a indicat, că prima instanța a făcut referință în mod selectiv la probele administrate doar în confirmarea vinovăției, încălcând art. 100 alin. (1) și (4) Cod procedură penală.

Tot, în mod selectiv, asupra probelor s-a referit și acuzarea. Astfel, fiind audiat în cadrul urmăririi penale Bejan Nicolae a declarat că Lisnic Iurie nu a insultat partea vătămată. În primă instanță, însă, acest martor nu a fost audiat, iar partea acuzării nu a invocat aceasta probă.

Prin urmare, au fost încălcate prevederile art. 19 alin. (3) Cod procedură penală, prin care procurorul are obligațiunea de a cerceta sub toate aspectele, complet și obiectiv a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția cât și cele ce-l dezvinovătesc.

La fel în mod inadmisibil în cadrul examinării cauzei, instanța a acceptat și la emiterea sentinței s-a bazat pe depozițiile date la urmărire penală de către Șveț Corina și Maiorov Viorica, pe motiv că acestea nu s-au prezentat în ședința judecătorească, fiind plecate peste hotarele țării, deși, la examinarea în fond de către partea apărării a fost solicitată prezentarea probelor, inclusiv proba cu martori în confirmarea lipsei vinovăției sale, cerere refuzată, fiind îngăduit dreptul la apărare.

Potrivit raportului de expertiză psihiatrico-legală nr.343a-2016 din 21 iulie 2016, administrat la faza de urmărire penală prezentat și examinat ca probă în cadrul judecării cauzei, prin care se constată că Xxxxx a suportat traumă psihologică în rezultatul acțiunilor de tortură din partea colaboratorilor de poliție Xxxxx, care se manifestă prin încordare emoțională, anxietate, nevrozitate, iritabilitate, nemulțumire, conflict nevrotic, neurozitate, înjosire.

Această probă este inadmisibilă deoarece au fost încălcate prevederile art. 145 alin.(1), art. 149 alin. (1) și alin. (3), art. 151 alin. (1)-(2) Cod de procedură penală.

La caz, potrivit actului de expertiză psihiatrico-legală nr. 343a-2016 din 21 iulie 2016 în partea introductivă se indică, că expertiză psihiatrico-legală a fost efectuată de comisia psihiatrico-legală în componența C. Negara – președintele comisiei, A. Țințaru, V. Grăjdieru – membrii comisiei, pe când actul de expertiză nr. 343a-2016 din 21 iulie 2016 a fost semnat de membrii comisiei enumerați și specialist-psiholog pe nume L. Moscaliuc, persoana care nu are calitate de expert judiciar.

În actul de expertiză psihiatrico-legală nr. 343a-2016 din 21 iulie 2016, precum și în materialele acestuia și a cauzei penale lipsește consemnarea privind explicarea de către conducătorul instituției de expertiză expertului a drepturilor și obligațiilor lui, prevăzute în art. 88 Cod de procedură penală, și prevenirea de răspunderea, conform art. 312 Cod penal, confirmată prin semnătura expertului.

Actul de expertiză psihiatrico-legală nr. 343a-2016 din 21 iulie 2016 nu este autentificat prin aplicarea ștampilei personale, care atestă și confirmă calitatea de expert judiciar a lui C. Negara, A. Țințaru, V. Grăjdieru și L. Moscaliuc.

În actul de expertiză psihiatrico-legală nr. 343a-2016 din 21 iulie 2016 nu este indicat studiile, specialitatea persoanelor ce au efectuat expertiza, faptul informării expertului despre răspunderea penală pentru prezentarea cu bună știință a unor concluzii false, titlul, gradul științific și, după caz, funcția persoanei care a efectuat expertiza.

La dispunerea efectuării expertizei, nu au fost citate părțile și experții desemnați pentru a li se aduce la cunoștință obiectul expertizei și întrebările la care expertul trebuie să dea răspunsuri, pentru a li se explica dreptul de a face observații cu privire la aceste întrebări și de a-și realiza dreptul privind modificarea sau completarea lor.

Așadar, actul de expertiză psihiatrico-legală nr. 343a-2016 din 21 iulie 2016 urmează a fi exclus ca probă, deoarece a fost administrat cu nerespectarea condițiilor stricte reglementate de legislația procesual-penală.

În continuare, la baza sentinței de condamnare stau declarațiile: Xxxxx – partea vătămată, Xxxxx – martor, fratele părții vătămate, Xxxxx – martor, mama părții vătămate. Toți aceștia sunt persoane interesate și declarațiile nu pot fi pertinente, concludente, utile și veridice procesului de stabilire a adevărului.

Mai mult, organul de urmărire penală a admis o ingerință în garanțiile prevăzute de art. 22 Cod de procedură penală.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, dreptul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsii de mai multe ori pentru aceeași faptă nu este unul absolut.

Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 26 din 23.11.2010 a indicat că legislația națională instituie excepții de la acest drept doar la art. 287 Cod de procedură penală, potrivit căruia reluare urmăririi penale se admite numai *dacă fapte noi sau recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.*

La caz, nu a fost emisă o ordonanță motivată în acest sens, potrivit art.255 Cod de procedură penală.

Astfel, potrivit ordonanței organului de urmărire penală din 23.12.2015 Lisnic Iurie a fost recunoscut bănuit în cadrul cauzei penale pornite în baza art.166¹ alin. (1) Cod penal.

La 26.02.2016 prin ordonanță s-a dispus încetarea urmăririi penale din lipsa elementelor constitutive ale infracțiunilor prevăzute de art. 166¹ și art. 328 Cod penal.

La 31.03.2016 prin ordonanța Procurorului General interimar a fost dispusă anularea ordonanței sus nominalizate cu reluarea urmăririi penale pe caz, pe motivul că acțiunile întreprinse de către procuror nu s-au soldat cu investigarea corespunzătoare a circumstanțelor cazului și nu s-a asigurat o urmărire penală completă, obiectivă și sub toate aspectele.

Astfel, cu reluarea urmăririi penale s-a restabilit și statutul de bănuit precum și curgerea termenului în care, organul de urmărire penală, potrivit art. 63 alin. (2) pct. 3) Cod procedură penală, nu este în drept să mențină în calitate de bănuit persoana în privința căreia a fost dată o ordonanță de recunoaștere în această calitate mai mult de 3 luni;

La 21.09.2016 prin ordonanță iarăși a fost dispusă încetarea urmăririi penale din lipsa elementelor constitutive ale infracțiunilor.

La 21.11.2016 Procuror-șef al Procuraturii r. Florești prin ordonanță a dispus anularea ordonanței din 21.09.2016, cu reluarea urmăririi penale;

La 26.10.2017 Lisnic Iurie a fost pus sub învinuire și audiat în calitate de învinuit, fapt realizat în afara termenului de 3luni, adică contrar prevederilor art. 63 alin. (2) pct. 3), alin. (3) Cod de procedură penală. Or, din materialele cauzei rezultă că calitatea de bănuit pe care a avut-o acesta se impunea a fi calculată din momentul recunoașterii în calitate de bănuit (23.12.2015 până la 27.04.2016).

Astfel, potrivit art. 63 alin. (3) raportat la art. 284 alin. (1) Cod de procedură penală, se impune reabilitarea și finalizarea oricăror acțiuni de urmărire penală în privința lui Lisnic Iurie la expirarea termenului de 3 luni de menținere în calitate de bănuit, adică începând cu data de 27.04.2016, iar la momentul actual al judecării cauzei legea stabilește necesitatea încetării procesului penal, iar actele de urmărire penală îndeplinite de organul de urmărire penală (procuror) în perioada de după 27.04.2016 sunt lovite de nulitate nu atât în temeiul prevederilor art. 251 Cod de procedură penală, cât în temeiul faptului că sunt contrare principiului de drept aplicat în jurisprudența națională și internațională – dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori, ce corespunde hotărârii Curții Constituționale, Constituției și prevederilor CoEDO.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 25 mai 2022 au fost respinse ca nefondate apelurile procurorului Rusu Oleg și a inculpatului Lisnic, admis apelul declarat părții vătămate Xxxxx, casată sentință în latura civilă, cu

pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care s-a dispus încasarea din contul lui Lisnic Iurie în beneficiul lui Xxxxx suma de 100 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Au fost menținute celelalte dispoziții ale sentinței.

4.1. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a statuat că prima instanță a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului în fapta incriminată. Astfel, încadrarea juridică a acțiunilor lui Lisnic Iurie, în baza art. 166¹ alin. (1) Cod penal, este justă.

La caz, nu au fost reținute argumentele invocate de apărare, ele fiind apreciate ca purtând un caracter declarativ, nerecunoașterea vinei fiind o metodă de a denatura stabilirea adevărului și de a se eschiva de răspundere penală.

Așadar, reieșind din probele administrate de către instanța de fond și verificate suplimentar de către instanța de apel, ultima a conchis că pe cauza au fost efectuate în deplină măsură acțiuni procesual-penale de investigare în vederea stabilirii vinovăției inculpatului Lisnic Iurie.

Astfel, partea vătămată Xxxxx imediat după producerea incidentului, a depus plîngere în adresa Procuraturii Generale, a Procuraturii r. Drochia și a Ministerului Afacerilor Interne, prin care a solicitat de a fi luate măsuri cu persoanele care l-au bătut, cît și cu colaboratorii de poliție care au aplicat acte de violență fizică și psihică, acte de tortură asupra sa și intimidare asupra fratelui și mamei sale Xxxxx, descriind amănunțit acțiunile de tortură și intimidare a lui Lisnic Iurie asupra sa (f.d. 19a-24, vol. I).

Faptul comiterii infracțiunii incriminate inculpatului Lisnic Iurie în privința părții vătămate Xxxxx se confirmă și prin procesul-verbal de confruntare dintre martorul Maiorov Viorica și martorul Xxxxx din 10 octombrie 2013, procesul-verbal de confruntare dintre martorul Șveț Corina și martorul Xxxxx din 10 octombrie 2013, procesul-verbal de confruntare dintre martorul Șveț Corina și partea vătămată Xxxxx din 11 octombrie 2013, procesul-verbal de confruntare dintre martorul Maiorov Viorica și Xxxxx din 11 octombrie 2013, prin care se confirmă cu certitudine faptul, că polițistul Lisnic Iurie în timpul audierilor lui Xxxxx a insistat cu voce ridicată ca Xxxxx să scoată organul genital și să-l pună pe masa (f.d. 80-91, vol. I).

La fel, potrivit procesului-verbal de verificare a declarațiilor părții vătămate Xxxxx la locul infracțiunii din 11 noiembrie 2013 cu tabelul fotografic și procesul-verbal de verificare a declarațiilor martorului Xxxxx la locul infracțiunii din 11 noiembrie 2013 cu tabelul fotografic, atît partea Vătămată Xxxxx, cît și martorul Xxxxx au descris și au arătat faptele infracționale întreprinse de către inculpatul Lisnic Iurie în privința părții vătămate Xxxxx (f.d. 92-103, vol. I).

Totodată, vina inculpatului Lisnic Iurie în comiterea infracțiunii incriminate se confirmă și prin declarațiile date de către partea vătămată Xxxxx în instanța de fond, suplimentar verificate în ședința instanței de apel, precum și prin declarațiile date de partea vătămată la examinarea cauzei în instanța de apel, el confirmînd faptul că Lisnic Iurie s-a adresat cu cuvinte necenzurate și i-a spus să pună organul genital pe masa, în urma cărui fapt toate persoanele prezente la audiere s-au rîs, fiind astfel intimidat, torturat și înjosit.

Declarațiile părții vătămate Xxxxx sunt confirmate și prin declarațiile martorilor Xxxxx și Xxxxx, cărora Xxxxx i-a povestit despre cele întâmplate în cadrul audierii sale de către polițiștii Lisnic Iurie și Gața Alexandru.

În această ordine de idei, instanța de apel nu a reținut ca fiind fondată afirmația inculpatului că instanța de fond s-a referit selectiv la probele administrate doar în confirmarea vinovăției, or, atât Bejan Nicolae cât și Gața Alexandru, sunt colaboratori de poliție și colegi de serviciu cu Lisnic Iurie, astfel ultimii au și dat declarații în favoarea apărării.

S-a constatat, că anume Lisnic Iurie, contrar obligațiilor de serviciu, cu scopul de a-i cauza părții vătămate suferințe psihice, neavând nici o justificare de aplicare a violenței psihice, în prezența Vioricăi Maiorov, Corinei Șveț și Maiorov Serghei, cu scopul de a-și demonstra supremația și a-l înjosi, intenționat, la numit pe Xxxxx cu cuvinte injurioase, l-a amenințat cu aplicarea acțiunilor violente cu caracter sexual în privința mamei sale și i-a cerut să prezinte organul genital și să-l pună pe masă, cauzându-i prin aceasta suferințe psihice manifestate prin înjosire, încordare emoțională, anxietate, nevrozitate, iritabilitate, nemulțumire, conflict nevrotic, neurozitate.

Prin actul nr. 343a-2016 de expertiză psihiatrico-legală efectuată în condiții de ambulatoriu în privința părții vătămate Xxxxx s-a concluzionat, că în rezultatul acțiunilor de tortură din partea colaboratorilor de poliție Xxxxx a suportat traumă psihologică, care se manifestă prin încordare emoțională, anxietate, nevrozitate, iritabilitate, nemulțumire, conflict nevrotic, neurozitate, înjosire, învinuire. Xxxxx, prezintă consecințe ale traumei psihologice ce se manifestă prin amintiri legate de focarul traumatizat, dispoziție deminuată, insomnie, inapetență, (scăderea poftei de mâncare) (f.d. 147-149, vol. I).

De asemenea, în cadrul judecării cauzei, atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel, nu au fost stabilite circumstanțe, care pun la îndoială veridicitatea declarațiilor părții vătămate, confirmate și prin declarațiile martorilor Maiorov Viorica și Șveț Corina în cadrul confruntărilor petrecute cu martorul Xxxxx și partea vătămată Xxxxx, care au confirmat că Lisnic Iurie a insistat cu voce ridicată către Xxxxx de a scoate penisul și a-l pune pe masă, iar Șveț Corina a indicat că toți au râs în acel moment (f.d. 80-82, 83-85, 86-88, 89-91 vol. I).

Partea vătămată Xxxxx de la bun început, consecvent și detaliat a descris împrejurările comiterii actelor ilegale de către inculpatul Lisnic Iurie în privința sa, iar declarațiile inculpatului privind nevinovăția sa au fost confirmate integral prin declarațiile părții vătămate, a martorilor, precum și prin probele scrise cercetate în instanța de fond și suplimentar verificate în ședința instanței de apel.

Totodată, partea vătămată pe cauză a fost audiată în instanța de fond sub jurământ, într-un proces public, în comparație cu inculpatul care nu poartă răspundere penală pentru darea declarațiilor false, astfel că și dezacordul inculpatului cu declarațiile părții vătămate și a martorilor nu constituie temei de achitare a inculpatului și nici nu poate fi tratat în favoarea inculpatului.

Pe cale de consecință nu poate fi reținut și argumentul că sentința de condamnare este bazată pe presupuneri și vine în contradicție directă cu prevederile art. 8 alin. (3) Cod procedură penală, iar prin comportamentul ilegal al inculpatului au fost aduse atingeri sarcinilor de bază ale poliției conform cărora, în activitatea sa poliția mizează pe respectarea personalității cetățenilor, constituind un garant al apărării demnității,

drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime. Prevederi referitoare la necesitatea prevenirii și reprimării torturii se conțin și în art. 24 alin. (2) Constituția Republicii Moldova și art. 3CoEDO potrivit cărora nimeni nu va fi supus la tortură, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante.

Instanța de apel nu a stabilit aprecierea greșită a probelor pe caz, condamnarea inculpatului bazându-se pe circumstanțe stabilite în baza probelor evaluate, dobândite potrivit normelor legii procesual penale, cu cercetarea probelor în cadrul unui proces judiciar public, lui Lisnic Iurie fiindu-i asigurate toate garanțiile necesare apărării sale prevăzute de lege, de fapt careva dubii în vinovăția inculpatului nu au fost stabilite.

La caz, au fost respectate prevederile art. 371 Cod de procedură penală, prima instanță corect dând citire la declarațiile date la urmărire penală de către Șveț Corina și Maiorov Viorica, deoarece absența lor a fost justificată prin imposibilitate de a se prezenta și s-a efectuat confruntare.

Mai mult, martorul Șveț Corina a fost audiată în ședința instanței de apel, iar referitor la martorul Maiorov Viorica, instanța de apel a acordat suficient timp pentru a asigura prezența martorului pentru a fi audiată, fiind dispusă continuarea examinării cauzei în lipsa ultimei, care se află peste hotarele țării și nu poate fi asigurată prezența acesteia.

La fel, instanța de apel a considerat lipsit de temei și argumentul referitor la nulitatea raportului de expertiză psihiatrico-legală nr. 343a-2016 din 21 iulie 2016 deoarece apărarea nu și-a exercitat dreptul așa cum prevede art. 251 Cod de procedură penală.

În ce privește argumentul încălcării art. 63 alin. (3) raportat la art. 284 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel a reținut că prin ordonanța procurorului în Procuratura r. Drochia, Bologan Corneliu din 07 august 2013 s-a dispus pornirea urmăririi penale în baza plîngerii lui Xxxxx conform elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (2) lit. e) Cod penal (f.d. 1, vol. I).

Prin ordonanța din 23 decembrie 2015, Lisnic Iurie a fost recunoscut în calitate de bănuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (2) lit. e) Cod penal (f.d. 105, vol. I).

Prin ordonanța procurorului în Procuratura r. Drochia, Corneliu Bologan din 26 februarie 2016 s-a dispus încetarea urmăririi penale pe dosarul penal în cauză din lipsa elementelor constitutive ale infracțiunilor prevăzute de art. 166¹, 328 Cod penal cu clasarea procesului penal (f.d. 117-123, vol. I).

Prin ordonanța Procurorului General interimar, Harunjen Eduard din 31 martie 2016 s-a dispus anularea ordonanței privind încetarea urmăririi penale și clasarea procesului penal din 26 februarie 2016, cu reluarea urmăririi penale pe caz.

Ca temei a servit faptul, că în rezultatul controlului ierarhic s-a stabilit, că în cadrul urmăririi penale au fost comise mai multe erori de fapt și de drept care, în coroborare cu circumstanțele cazului în speță, reprezintă un viciu fundamental, dat fiind că au fost limitate drepturile părții vătămate, care sunt garantate de art. 24 alin. (2) Constituția Republicii Moldova, precum și art. 3 și 13 CoEDO, de a beneficia de o investigație efectivă a plîngerii cu privire la aplicarea relelor tratamente și de a avea acces liber la justiție. Omisiunile și deficiențele elucidate, admise în cadrul prezentei urmăririi penale, constituind un viciu fundamental, care afectează hotărîrea de clasare a procesului penal.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura r. Florești, Știrbu Ruslan din 21 septembrie 2016 s-a dispus clasarea cauzei penale pornită în temeiul art. 166¹ alin. (2) lit. e) Cod penal pe faptul de tortură săvârșit asupra lui Xxxxx din motivul că fapta nu întrunește elemente constitutive ale infracțiunii (f.d. 162-164, vol. I).

Prin ordonanța Procurorului-șef al Procuraturii r. Florești, Popa Ion din 21 noiembrie 2016 s-a dispus anularea ordonanței cu privire la clasarea cauzei penale emisă la 21 septembrie 2016 cu reluarea urmăririi penale (f.d. 166-168, vol. I).

Prin ordonanța din 26 octombrie 2017 Lisnic Iurie a fost pus sub învinuire, incriminându-se infracțiunea prevăzută de art. 166¹ alin. (1) Cod penal (f.d. 182, vol. I).

Astfel, din ordonanțele de reluare a urmăririi penale din 31 martie 2016 și respectiv din 21 noiembrie 2016, procurorul ierarhic-superior, verificând cu titlu de control ierarhic materialele cauzei penale nr. 2013128016, în special sub aspectul apărării drepturilor omului și a libertăților fundamentale, a constatat că hotărârea este afectată de încălcarea esențială a drepturilor părții vătămate, ce reprezintă un dezechilibru evident între interesele victimei și necesitatea de a asigura eficiența sistemului de justiție.

Conform dispoziției art. 254 alin. (1) Cod de procedură penală, organul de urmărire penală este obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului.

Prin urmare, organul de urmărire penală, având unele atribuții concrete în vederea stabilirii tuturor circumstanțelor, nu a întreprins toate acțiunile și nu a elucidat pe deplin totalitatea împrejurărilor, motiv din care a și fost reluată urmărirea penală la data de 31 martie 2016 și respectiv din 21 noiembrie 2016 de către Procurorul General interimar, Harunjen Eduard și Procurorul-șef al Procuraturii r. Florești, Popa Ion, prin adoptarea ordonanțelor nominalizate.

Or, hotărârea organului de urmărire penală privind reluarea procesului penal, de regulă nu este una definitivă și constituie doar efectuarea unor acțiuni de urmărire penală suplimentară, care în continuare duce fie la punerea sub învinuire a persoanei, care se finalizează cu terminarea urmăririi penale și cu întocmirea rechizitoriului, fie cu încetarea urmăririi, clasarea cauzei penale sau scoaterii persoanei de sub urmărire penală, în baza temeiurilor prevăzute de Codul de procedură penală.

Ordonanțele de reluare a urmăririi penale au fost emise și în virtutea Legii cu privire la Procuratură și a Codului de procedură penală, care în detrimentul funcțiilor lui este obligat să controleze activitatea procurorului ierarhic inferior, oferindu-le posibilitatea de a reacționa mai operativ și de a corecta eventualele încălcări de lege admise.

Prin urmare, procurorul ierarhic-superior, pe lângă atribuțiile prevăzute la art. 52 alin. (1) Cod de procedură penală, în cadrul urmăririi penale realizează următoarele atribuții pentru exercitarea controlului ierarhic: a) poate cere de la procurorii ierarhici inferiori, pentru control, dosare penale, documente, acte procedurale, materiale și alte date cu privire la infracțiunile săvârșite și la persoanele identificate în cauzele penale în care exercită controlul; anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhici inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală.

Potrivit art. 53¹ alin. (2) lit. a), d) Cod de procedură penală, procurorul ierarhic-superior, pe lângă atribuțiile prevăzute la art. 52 alin. (1), în cadrul urmăririi penale realizează următoarele atribuții pentru exercitarea controlului ierarhic: a) poate cere de la procurorii ierarhic inferiori, pentru control, dosare penale, documente, acte procedurale, materiale și alte date cu privire la infracțiunile săvârșite și la persoanele identificate în cauzele penale în care exercită controlul; d) anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală.

Cu atât mai mult, la emiterea deciziei privind reluarea urmăririi penale din 21 noiembrie 2016 procurorul ierarhic-superior s-a bazat pe prevederile art. 52¹ și art. 287 Cod de procedură penală.

La rândul său, art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală (*în vigoare la 21 noiembrie 2016*) prevedea că, în cazul în care ordonanțele de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire penală au fost adoptate legal, reluarea urmăririi penale poate avea loc numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente au afectat hotărârea respectivă.

Respectiv, în cazul dat procurorul ierarhic-superior, bazându-se de prevederile art. 52¹ și art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, stabilind că ordonanța procurorului în Procuratura r. Florești, Știrbu Ruslan din 21 septembrie 2016 este afectată de un viciu fundamental, ceea ce duce la încălcarea prevederilor art. 19, 254 Cod de procedură penală, legal și corect a dispus reluarea urmăririi penale.

Totodată, ordonanța procurorului în Procuratura r. Florești, Știrbu Ruslan din 21 septembrie 2016 privind reluarea urmăririi penale și nici ordonanța de punere sub învinuire a lui Lisnic Iurie nu au fost contestate de către partea apărării, nici în cadrul efectuării urmăririi penale, nici la finisarea urmăririi penale, însă au fost invocate deja în apelul declarat împotriva sentinței instanței de fond și respectiv în instanța de apel.

Potrivit art. 251 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural numai în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decât prin anularea aceluși act. Încălcarea oricărei alte prevederi legale decât cele prevăzute în alin. (2) atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii – când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale – când partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată – când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.

Conform art. 230 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, termene în procesul penal sînt intervale de timp în cadrul cărora sau după expirarea cărora pot fi efectuate acțiuni procesuale conform prevederilor prezentului cod. În cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Art. 287 alin. (2) Cod de procedură penală (*în vigoare la 21 noiembrie 2016*) prevedea, că reluarea urmăririi penale se dispune de către judecătorul de instrucție în temeiul demersului procurorului sau în cazul admiterii plîngerii depuse împotriva ordonanței procurorului de scoatere a persoanei de sub urmărire.

Potrivit art. 313 alin. (1) Cod de procedură penală, plângerile împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală pot fi înaintate judecătorului de instrucție de către bănuit, învinuit, apărător, partea vătămată, de alți participanți la proces sau de către alte persoane drepturile și interesele legitime ale cărora au fost încălcate de aceste organe, în cazul în care persoana nu este de acord cu rezultatul examinării plângerii sale de către procuror sau nu a primit răspuns la plângerea sa de la procuror în termenul prevăzut de lege.

Conform art. 53¹ alin. (2) lit. d) Cod de procedură penală, procurorul ierarhic-superior, în cadrul urmăririi penale, întru realizarea atribuțiilor pentru exercitarea controlului ierarhic, anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori.

Prin urmare, ordonanța Procurorului-șef al Procuraturii r. Florești, Popa Ion din 21 noiembrie 2016 referitor la anularea ordonanței cu privire la clasarea cauzei penale emisă la 21 septembrie 2016 de către procurorul în Procuratura r. Florești Știrbu Ruslan, cu reluarea urmăririi penale (f.d. 166-168, vol. I) nu a fost anulată, astfel continuă să producă efecte juridice, dat fiind că nu există careva hotărâre de anulare sau constatare a nulității acesteia, or, ordonanța Procurorului-șef al Procuraturii r. Florești, Popa Ion din 21 noiembrie 2016 privind reluarea urmăririi penale, nu a fost contestată de către partea apărării, nici în cadrul efectuării urmăririi penale și nici la finisarea urmăririi penale.

În această ordine de idei, instanța de apel a statuat că este neîntemeiată opinia inculpatului și părții apărării referitor la nulitatea ordonanței menționate, ori, aceasta a fost emisă în virtutea Legii cu privire la Procuratură și a Codului de procedură penală, procurorul ierarhic-superior este obligat să controleze activitatea procurorilor ierarhic-inferiori, oferindu-le posibilitatea de a reacționa mai operativ și de a corecta eventualele încălcări de lege admise de ultimul, erorile admise în cadrul procedurii precedente fiind apreciate drept viciu fundamental, dat fiind că au fost limitate drepturile părții vătămate, care sunt garantate de art. 24 alin. (2) Constituția Republicii Moldova, precum și art. 3 și 13 CoEDO, de a beneficia de o investigație efectivă a plîngerii cu privire la aplicarea relelor tratamente și de a avea acces liber la justiție. Omisiunile și deficiențele elucidate, admise în cadrul prezentei urmăririi penale, constituind un viciu fundamental, care afectează hotărîrea de clasare a procesului penal și care au servit ca temei pentru anularea ordonanței de clasare.

Deși la caz se pretinde existența unor acțiuni procesuale comise cu abateri de către organul de urmărire penală, aceste acțiuni nu au fost contestate de persoanele cointeresate.

Potrivit procesului-verbal de informare a învinuitului Lisnic Iurie și apărătorului despre terminarea urmăririi penale și prezentarea materialelor pe cauza penală din 20 noiembrie 2017, după luarea de cunoștință de materialele urmăririi penale (f.d. 188, vol. I), nici învinuitul și nici avocatul nu au invocat careva obiecții și nici încălcarea prevederilor procedurale.

Astfel, din moment ce atât inculpatul Lisnic Iurie cât și avocatul, la finisarea urmăririi penale și luarea de cunoștință cu materialele cauzei nu au avut nici o obiecție asupra actelor menționate, se prezumă că ei au acceptat situația dată, chestiunea dată fiind respinsă deoarece nu a fost invocată la etapa corespunzătoare.

În continuare, instanța de apel a conchis că prima instanță a făcut o corectă individualizare a pedepsei aplicate lui Lisnic Iurie, ea fiind conformă prevederilor art. 4, 7, 61 și 75-77 Cod penal.

Totodată, la caz, prima instanță era în drept să aplice și prevederile art. 90 Cod penal, cât privește modalitatea de executare a pedepsei principale, or inculpatul anterior nu a fost atras la răspundere penală, se caracterizează pozitiv la locul de trai, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru.

La fel, în privința inculpatului s-a aplicat și pedeapsa complementară sub formă de privare de dreptul de a ocupa funcții de răspundere în cadrul Ministerului Afacerilor Interne pe un termen de 3 ani, deoarece prin comportamentul ilegal al inculpatului au fost aduse atingeri sarcinilor de bază ale poliției.

Simultan, instanța de apel a conchis că există temeii legal pentru casarea sentinței în latura civilă, cât privește prejudiciul moral încasat, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, privind încasarea de la Lisnic Iurie în beneficiul lui Xxxxx, prejudiciului moral în quantum mai mare, dat fiind că suma prejudiciului moral ce a fost acordată părții vătămate este una disproporțională cu consecințele faptei comise de către inculpatul și suferințele psihologice și morale aduse părții vătămate.

Din materialele cauzei și din cele declarate de partea vătămată rezultă că în urma acțiunilor infracționale ale lui Lisnic Iurie lui Xxxxx i-a fost cauzată o trauma psihologică, suferințe psihice manifestate prin înjosire, încordare emoțională, anxietate, nevrozitate, iritabilitate, nemulțumire, conflict nevrotic, neurozitate, care conform raportului de expertiză psihiatrico-legală nr. 343a-2016 din 21 iulie 2016 prezintă traumă psihologică.

Determinând mărimea prejudiciului moral în echivalent bănesc, instanța de apel a conchis că, având în vedere că persoana prejudiciată prin infracțiune urmează a fi compensată echitabil, fiind la fel respectate și drepturile și interesele inculpatului, suma de 100 000 lei, solicitată de partea vătămată, este în măsură să recupereze suferințele cauzate, or quantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel, încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sumă excesivă pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

Cât privește solicitarea procurorului-apelant de a încasa cheltuielile judiciare în mărime de 994 lei, suportate pentru efectuarea expertizelor medico-legale și psihiatrico-psihologice, din contul inculpatului, instanța de apel a apreciat-o ca nefondată deoarece art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală prevede expres cazurile când efectuarea expertizei este obligatorie, iar alin. (2) (în vigoare la momentul efectuării expertizelor) stipula, că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul bugetului de stat.

5. Împotriva deciziei recurs declară inculpatul Lisnic Iurie, care invocând prezența erorilor judiciare prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, solicită casarea totală a deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

În susținerea recursului, titularul indică la argumentele susținute în cererea de apel (*a se vedea pct. 3.3. a prezentei hotărâri*), suplimentar arătând că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și a admis o gravă eroare de fapt, la caz, nefiind întrunite elementele infracțiunii.

Totodată, instanța de apel s-a pronunțat superficial asupra motivelor invocate în apelul apărării, dându-le o apreciere evazivă și confuză, și a indicat formal că probatoriul administrat dovedește vinovăția inculpatului.

De asemenea, instanța de apel nu a atras atenție la argumentele apărării, privind dubiile în ceea ce privește săvârșirea infracțiunii de către inculpat, limitându-se la aprecierea critică a probelor apărării, însă fără a motiva această poziție și nu a efectuat analiza probelor prezentate, acumulate pe parcursul examinării cauzei, precum și faptul, din ce cauză respinge anumite probe și circumstanțe.

La adoptarea deciziei, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că învinuirea nu a prezentat nici o probă, ce cu certitudine, ar fi demonstrat faptul, că infracțiunea ar fi fost săvârșită de către inculpat.

6. Referință depune procurorul, pledând pentru inadmisibilitatea recursului.

7. Titularul recursului s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a depus cererea în termen.

8. Judecând recursul în baza materialelor din dosar, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Cu titlu preliminar, completul de judecată menționează că din interpretarea art. XI alin. (3) Legea nr. 246 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023 rezultă că *recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului*, procedura de judecare urmând a fi efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

În cazul din speță, recurentul a depus recurs până la 01 septembrie 2023, astfel că acesta se judecă în temeiurile în vigoare la data depunerii lui.

În continuare, completul de judecată, pornind de la faptul că instanța de recurs este obligată de a rectifica eroarea de procedură comisă de instanțele ierarhic inferioare, în caz contrar, art. 6 CoEDO este încălcat, or se afectează echitatea procedurii (hotărârea *Leoni versus Italia*), stabilește că speței îi sunt incidente prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală (*modificat prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023*) potrivit căroră, judecând recursul, instanța îl admite, casează integral hotărârea atacată și dispune rejudecarea de către instanța de apel în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată în instanța de recurs.

Pentru a hotărî astfel, completul de judecată menționează că soluția enunțată supra, intervine în situația în care se constată că recursul este întemeiat legal, descriind erorile judiciare admise de prima instanță și cea de apel (art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală).

Astfel, obiectul de studiu a instanței de recurs se limitează la chestiuni de drept, rațiunea și finalitatea exercitării recursului constând în înlăturarea erorilor admise la etapa precedentă de judecare a cauzei, cum ar fi: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au

fost apreciate, în ansamblu, prin prisma art. 101 Cod de procedură penală (*chestiuni de fapt*) și dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate (*chestiunile de drept*), adică hotărârea este întemeiată în fapt și drept precum și cuprinde argumente asupra cerințelor părților.

Cu referire la recursul declarat completul de judecată statuează că titularul solicită casarea totală a deciziei și invocă prezența erorii judiciare prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală (*în redacția Legii cu modificările de până la 01 septembrie 2023*) – instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

În speță, această eroare și-a găsit confirmare și completul de judecată atestă că, apelul reprezintă cel de-al doilea grad de jurisdicție penală al fondului cauzei, care, fiind o cale de atac de reformare a hotărârii primei instanțe, presupune o continuare a judecării în vederea adoptării și pronunțării unei decizii legale, întemeiate și motivate.

Completul de judecată constată că atât prima instanță cât și cea de apel nu au analizat obiectiv, complet și sub toate aspectele de fapt și de drept învinuirea adusă lui Lisnic Iurie, nefiind dată deplină eficiență prevederilor legale transpuse în dispoziția art. 101 Cod de procedură penală.

Astfel, potrivit dispoziției art. 101 Cod de procedură penală, *fiecare probă administrată de părți trebuie să fie verificată și apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și că nici o probă nu are o valoare dinainte stabilită pentru organul de urmărire penală sau instanța de judecată.*

În sensul celor constatate, completul de judecată, reținând prevederile art. 100 alin. (4), 101 alin. (1)-(4) Cod de procedură penală, remarcă că, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor.

Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedurilor probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal.

Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor. Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera probele, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Așadar, aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se finalizează prin soluția ce va fi dată în urma acestei activități. Mai mult, justa apreciere contribuie la elucidarea adevărului și la echitatea procedurii desfășurate pentru toate părțile la proces.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după pertinența, concludența și utilitatea acestora. De menționat că proba trebuie apreciată și după

veridicitatea acesteia. Veridicitatea probelor poate fi caracterizată ca o corespundere a datei de fapt examinată de către instanță cu realitatea pe care aceasta o probează.

Toate probele în ansamblu sunt apreciate din punct de vedere al coroborării lor, cu respectarea art. 101 Cod de procedură penală.

În plus, doar simpla enumerare a probelor, fără coroborarea lor, nu reprezintă efectuarea procesului de apreciere a probelor, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, iar hotărârea este bazată pe presupuneri, fără a se face o analiză multilaterală și coerentă a tuturor probelor, a legăturii dintre ele.

Totodată, în conformitate cu practica CtEDO, o hotărâre motivată, în sensul legislației naționale pertinente, precum și a jurisprudenței CtEDO, trebuie să conțină motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței la adoptarea soluției, precum și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților în raport cu analiza probatoriului administrat în cauză.

Contrar celor relatate mai sus, la caz, atât prima instanță cât și cea de apel doar a enumerat și descris probele administrate pe întreg procesul penal și s-a pronunțat insuficient de clar asupra admisibilității sau inadmisibilității probelor administrate și cercetate, selectiv reținând conținutul unor probe la formarea concluziilor sale, fără a efectua o analiză amplă, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, în ansamblu prin coroborare lor, ținând cont și de alte aspecte ce rezultă din conținutul ansamblului probator, efectuând o analiză și motivare neconvingătoare a concluziilor sale, deviind astfel de la cerințele prevăzute de art. 384-397 Cod de procedură penală.

Concomitent, instanțele nu au făcut o coroborare între probele administrate, or în partea descriptivă a hotărârilor doar au fost enunțate probele, descriindu-se conținutul acestora, fără a fi indicat ce confirmă sau infirmă acestea.

În continuare, completul de judecată menționează că potrivit jurisprudenței constante naționale cât și a CtEDO, este necesar să fie respectat principiul de bună administrare a justiției, adică actele judecătorești ale instanțelor de judecată trebuie să fie motivate, iar asigurarea calității hotărârilor judecătorești reprezintă una din sarcinile principale ale judecătorilor în procesul de înlăturare a justiției și constituie o garanție a dreptului la un proces echitabil, garantat de art. 6 CoEDO.

Pentru a corespunde criteriilor de calitate, o hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată suficient. Motivarea hotărârii judecătorești constituie o garanție pentru părți în fața eventualului arbitrar judecătorec, precum și singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a se putea exercita controlul judiciar, circumscriindu-se astfel noțiunii de proces echitabil în condițiile prevăzute de art. 6 CoEDO.

Așadar, hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic-inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic-superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. ***Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.***

Deci, obligația instanței de a-și motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil, odată ce numai o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (hotărârea CtEDO *Fomin versus Republica Moldova*).

La caz, din lecturarea textului deciziei contestate, completul de judecată constată că instanța de apel nu și-a îndeplinit întocmai obligațiunile și ține să consemneze că printr-o motivare vagă, făcută prin fraze de ordin general s-a concluzionat că fapta inculpatului Lisnic Iurie întrunește elementele constitutive ale componenței de infracțiune prevăzută de art. 166¹ alin. (1) Cod penal.

Astfel, audiind martorul Șveț Corina instanța de apel, deși a consemnat în textul deciziei conținut celor relatate de martor la urmărirea penală și în instanța de apel (declarații care după conținut sunt diferite), nu s-a expus care anume declarații (cele incriminatoare de la urmărirea penală sau cele depuse în instanța de apel în susținerea nevinovăției inculpatului) „...perfect coroborează cu probele scrise anexate la materialele cauzei, verificate în ședința instanței de apel suplimentar...” (f.d. 147, vol. III).

Tot aici, completul de judecată reține că instanța de apel a omis aprecierea probei declarațiile martorului Maiorov Serghei care în ședința instanței de apel a relatat că „...Nu a auzit ca Lisnic Iurie să amenințe, să-l înjure pe Xxxxx sau să-i spună să scoată organul genital pe masă...” (f.d. 145, vol. III), or în textul hotărârii nu se cuprinde o apreciere a acestei probe.

Mai mult, instanța de apel a statuat că nu se atestă încălcări ce ar duce la nulitatea probelor, fără a se expune asupra afirmațiilor apelantului despre încălcarea dreptului la apărare și a dreptului de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori pentru una și aceeași faptă prin prisma existenței sau inexistenței unor „repercusiuni importante asupra situației persoanei”, or al doilea element al noțiunii de „acuzatie în materie penală”, în sensul CoEDO, se manifestă prin acestea.

La fel, instanța de apel, a omis de a corecta eroarea judiciară admisă de prima instanță cât privește chestiunea individualizării pedepsei, sub aspectul modalității de executare.

Astfel, potrivit sentinței, prima instanță a dispus suspendarea executării pedepsei principale pe un termen de probă, ceea ce contravine art. 89 alin. (3) Cod penal în conformitate cu care, *persoanelor eliberate de pedeapsa penală li se aplică probațiunea și numai militarilor – termenul de probă*, iar inculpatul nu are stat de militar.

Prin urmare, instanța de apel a omis a se expune asupra chestiunilor importante justei soluționări a cauzei, ea neîndeplinindu-și obligațiunea de coroborare a probelor, referindu-se în mod selectiv asupra probelor administrate, cât și de motivare a hotărârii adoptate.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, admise de către instanța de apel, constituie eroare judiciară care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului declarat, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și a temeiurilor casării deciziei atacate, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală, reieșind și din cele invocate în cererea de recurs.

9. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală (modificat prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Admite recursul declarat de către inculpatul Lisnic Iurie, casează total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 25 mai 2022 în cauza penală privindu-l pe **Lisnic Iurie XXXXX** și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președinte

Talpă Boris

Judecători

Eremciuc Ghenadie

Mânăscurtă Igor